

Granskning av kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	5
2. Syfte/Revisionsfrågor	5
3. Avgränsning.....	5
4. Revisionskriterier	5
5. Ansvarig nämnd	6
6. Metoder.....	6
7. Projektorganisation	6
8. Allmänt om kommunal vuxenutbildning i SFI.....	6
Rätt till SFI.....	6
Utbildningens uppbyggnad.....	7
Utbildningsplikt för vissa nyanlända invandrare.....	7
9. Resultat.....	7
Organisation för kommunal vuxenutbildning i SFI	7
Bedömning.....	7
Iakttagelser som ligger till grund för bedömning	8
Uppdraget enligt lagstiftning	12
Bedömning.....	12
Iakttagelser som ligger till grund för bedömning	13
Uppföljning.....	17
Bedömning.....	17
Iakttagelser som ligger till grund för bedömning	18
10. Sammanfattande bedömning	24

Sammanfattning

I Helsingborgs stad har arbetsmarknadsnämnden ansvar för den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare (SFI). Nämnden är tillika huvudman för denna utbildning. Vuxenutbildningens uppdrag är att förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Uppdraget avser även att möjliggöra för fortsatta studier.

Svenska för invandrare är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Detta innebär att eleverna ska ges språkliga redskap för att kunna kommunicera och aktivt delta i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Saknar eleven grundläggande läs- och skrivefärdigheter ska sådana färdigheter också kunna förvärfvas genom utbildningen. Det är nämnden som har ett ansvar att säkerställa att utbildning erbjuds de individer som enligt lagstiftningen har rätt att delta.

Det är av betydelse att vuxenutbildningen i svenska för invandrare är ändamålsenlig då utbildningen är ett viktigt medel för att integrera nyanlända personer i samhället. Mot bakgrund av detta har revisorsgrupp 2 utifrån sin riskanalys beslutat om att genomföra en granskning av verksamheten för detta område.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av utbildningen i svenska för invandrare.

I granskningen har följande revisionsfrågor blivit besvarade:

- Om nämnden har säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning?
- Om nämnden har säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning?
- Om nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Vår sammanfattande bedömning i denna granskning är att arbetsmarknadsnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av utbildningen i svenska för invandrare. Dock har vi noterat att det inom vissa områden finns möjlighet för nämnden att utveckla sina processer ytterligare. Bedömningen grundar sig på nedan tre revisionsfrågor.

Har nämnden säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning?

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning för utbildningen i SFI. Beslut finns om vilken utbildning som ska utföras i egen regi och vilken utbildning som ska utföras av auktoriserade anordnare. Nämnden har styrande dokument för den utbildning som utförs av auktoriserade anordnare. Nämnden har en framtagen budget för utbildningen och även en löpande uppföljning av denna.

Har nämnden säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning?

Vi bedömer att nämnden har säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning. I denna revisionsfråga har vi avgränsat oss till ett antal olika paragrafer i lagstiftningen. Inom vissa områden har vi dock noterat att det finns utvecklingsmöjligheter. Exempelvis finns utrymme att utveckla processen för att säkerställa att elever som ryms inom utbildningsplikten får tillgång till sin utbildning inom den tid som anges i lagen. Förvaltningen menar dock att samarbetsrutiner för att få ett tillräckligt informationsutbyte för att kunna detta hittills varit svårt att få till tillsammans med Arbetsförmedlingen. I granskningen har vi även noterat att det inte finns en process som säkerställer att elever som bedöms gå studieväg 1 kurs A och B erbjuds studie- och yrkesvägledning när de avser att påbörja utbildningen. Förvaltningen menar att detta beror på att dessa elever inte bedöms kunna tillgodogöra sig ett sådant samtal förrän längre in på sina studier. Utöver detta har vi också noterat att det finns utrymme för nämnden att säkerställa att de individuella studieplanerna är kända och tillgängliga för eleverna.

Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig uppföljning av utbildningen. Nämnden bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för utbildning i SFI. Inom denna revisionsfråga har vi dock noterat att det finns utrymme att utveckla hur nämnden arbetar med klagomålshantering för utbildningen. Nämnden saknar dokumenterade rutiner för klagomålshanteringen och bör således säkerställa att sådana tas fram. Nämnden bör även säkerställa att samtliga elever känner till hur de kan lämna klagomål och synpunkter.

1. Inledning

I Helsingborgs stad har arbetsmarknadsnämnden ansvar för den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare (SFI). Nämnden är tillika huvudman för denna utbildning. Vuxenutbildningens uppdrag är att förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Uppdraget avser även att möjliggöra för fortsatta studier.

Svenska för invandrare är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Detta innebär att eleverna ska ges språkliga redskap för att kunna kommunicera och aktivt delta i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Saknar eleven grundläggande läs- och skrivfärdigheter ska sådana färdigheter också kunna förvärfvas genom utbildningen. Det är nämnden som har ett ansvar att säkerställa att utbildning erbjuds de individer som enligt lagstiftningen har rätt att delta.

Det är av betydelse att vuxenutbildningen i svenska för invandrare är ändamålsenlig då utbildningen är ett viktigt medel för att integrera nyanlända personer i samhället. Mot bakgrund av detta har revisorsgrupp 2 utifrån sin riskanalys beslutat om att genomföra en granskning av verksamheten för detta område.

2. Syfte/Revisionsfrågor

Syftet är att bedöma om nämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av utbildningen i svenska för invandrare.

Särskilda revisionsfrågor i granskningen är:

- Har nämnden säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning?
- Har nämnden säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

3. Avgränsning

Granskningen är avgränsad till att avse 2022. Därtill är granskningen avgränsad till att översiktligt beröra särskilda paragrafer i skollagen som innefattar kommunens ansvar, utbildningens omfattning, samverkan med arbetslivet, studie- och yrkesvägledning, individuella studieplaner samt systematiskt kvalitetsarbete.

4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policies och fullmäktigebeslut.

Revisionskriterierna för denna granskning är:

- Kommunallag (2017:725)

6 kap 6 §: Paragrafen reglerar nämndernas ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om samt i enlighet med lag och författning. Därtill regleras här även nämndernas ansvar över den interna kontrollen.

- Skollag (2010:800)

20 kap 7-9 § samt 24 -33a §: Paragraferna reglerar både allmänna bestämmelser inom kommunal vuxenutbildning samt även särskilda bestämmelser för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

- Reglemente för arbetsmarknadsnämnden

1-2 §: Paragraferna reglerar nämndens uppdrag och ansvar.

5. Ansvarig nämnd

Granskningen avser arbetsmarknadsnämnden.

6. Metoder

Granskningen har bland annat innefattat intervjuer med tjänstepersoner vid arbetsmarknadsförvaltningen, dokumentstudier av exempelvis statistik, kvalitetsenkät 2021, kvalitetsrapporter 2020 och 2021 samt nämndens uppföljning av ny SFI-modell. I granskningen har även en stickprovskontroll utförts av 10 stickprov avseende elevers individuella studieplaner, kartläggningar och start av utbildning.

Rapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

7. Projektorganisation

Projektledare är Alexandra Lundgren och projektdeltagare är Johanna Fagerström, båda vid revisionskontoret i Helsingborgs stad. Granskningen utförs på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i revisorsgrupp 2.

8. Allmänt om kommunal vuxenutbildning i SFI

Rätt till SFI

SFI är en lagstadgad rättighet för de personer som har rätt att delta i utbildning. Det betyder att en kommun alltid måste kunna erbjuda dessa personer denna typ av utbildning. En person har rätt att delta i utbildningen från och med det andra kalenderhalvåret det år personen fyller 16. Detta gäller under förutsättning att personen är bosatt i Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

Utbildningens uppbyggnad

Inom den kommunala vuxenutbildningen i SFI finns tre olika studievägar och inom dessa två till fyra olika kurser. Studieväg 1 utgörs av kurserna A, B, C och D, studieväg 2 av kurserna B, C och D och studieväg 3 av kurserna C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studievägarna visar på vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig. En elev ska börja på den studieväg och kurs som bäst passar elevens individuella förutsättningar. Kunskapskraven för en kurs är desamma oavsett studieväg. Studieväg 1 är främst avsedd för personer som har mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till de som har studievana.

I Helsingborg utgår SFI från olika yrkesområden och är integrerade med yrkesinriktade studier. Yrkesspåren som nämnden har beslutat om är sådana som det finns ett behov av kompetensförsörjning inom. Yrkesspåren är bygg, anläggning och fastigheter; förskola och skola; service; samt lager, logistik och transport.

Utbildningsplikt för vissa nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingen har ett uppdrag att samordna etableringsinsatser som ska syfta till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällsliv. Arbetsförmedlingen ska bedöma om de arbetsmarknadspolitiska verktygen är tillräckliga för att den nyanlände ska komma i jobb eller studier inom etableringsprogrammet. Bedömer Arbetsförmedlingen att den nyanlände behöver rustas mer för att komma i jobb eller studier kan personen anvisas till att söka kurser inom vuxenutbildningen. SFI och samhällsorientering är vanliga insatser för de som omfattas av utbildningsplikten.

Från och med den 1 augusti 2022 har kommunen en skyldighet att tillhandahålla en sammanhållen utbildning för de individer som tar del av det arbetsmarknadspolitiska programmet om etableringsinsatser. Denna utbildning ska utformas utifrån de nyanlända elevernas utbildningsbehov. Vid utformningen av utbildning ska kommunen samverka med Arbetsförmedlingen och andra berörda aktörer så som region, andra kommuner och enskilda utbildningsanordnare.

9. Resultat

Organisation för kommunal vuxenutbildning i SFI

Har nämnden säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning?

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning för utbildningen i SFI.

Det finns en tydlig organisation gällande vilken utbildning som ska utföras i egen regi och vilken utbildning som ska utföras av auktoriserade anordnare. Framtagna auktorisationsvillkor redogör för krav som en anordnare måste följa för att bli auktoriserad. Utöver detta finns en betalningsmodell samt andra nedtecknade rutiner för att ytterligare klargöra processer och krav för de som är anordnare.

Processer som antagning och kartläggning av elever finns inom egen regi vilket bidrar till att förvaltningen kan säkerställa att elever blir placerade inom rätt studieväg och kurs.

Förvaltningen har en framtagen budget för sin verksamhet och en uppföljning av denna. Vi har noterat att förvaltningen, till följd av den nya SFI-modellen, har fått möjlighet att söka statsbidrag för en del av den utbildning som utförs, vilket bidrar till finansieringen av den nya modellen.

lakttagelser som ligger till grund för bedömning

Ansvarsfördelning

I reglementet för arbetsmarknadsnämnden framgår att nämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare varvid arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning ska beaktas. Nämnden är huvudman för utbildningen och utbildningen bedrivs både inom egen regi och av privata utförare. I Helsingborg finns, vid tidpunkten för denna granskning, sju privata utförare av SFI. Dessa har auktoriserats enligt lagen om valfrihetssystem. Lagen om valfrihetssystem innebär att den enskilde själv har rätt att välja vilken leverantör som ska utföra tjänsten av de som en upphandlad myndighet har godkänt och tecknat kontrakt med. Ett så kallat kundvals-system. Leverantörer som blir godkända som anordnare i Helsingborg måste leva upp till de auktorisationsvillkor som nämnden har beslutat om. Auktorisationsvillkoren reviderades 2020 och trädde i kraft 2021 i samband med att nämnden genomförde en förändring av SFI-organisationen. Inom egen regi utförs SFI på Komvux.

Nämnden har därtill ett ansvar som huvudman att säkerställa att samtlig utbildning genomförs i enlighet med lagstiftning, förordningar och styrdokument. Förvaltningen följer upp detta genom systematiskt kvalitetsarbete av samtlig utbildning samt genom tillsyn av de privata utförarna.

Organisation

Inom förvaltningen finns SFI organiserat i verksamhetsområde Vuxenutbildning där Vuxenutbildning är ett av förvaltningens tre verksamhetsområden. Förvaltningen började arbeta enligt en ny organisationsmodell för SFI januari 2021. Den nya organisationsmodellen har främst inneburit att förvaltningen har kunnat erbjuda yrkesspår integrerat med SFI till eleverna. Förändringen har även inneburit att de elever som studerar inom egen regi, på Komvux, är de elever som har lägst utbildningsbakgrund och således studerar på studieväg 1 kurs A och B.

SFI inom förvaltningens egen regi utförs, som ovan nämnts, på Komvux. För denna utbildning har förvaltningen en rektor som finns anställd på förvaltningen. Totalt arbetar

12 lärare varav en är förstelärare inom denna del av utbildningen. Elevantalet pendlar något men ligger omkring 100 elever. Eleverna studerar på Vuxhuset i Helsingborg.

Inom förvaltningens egen regi finns också det så kallade SFI-navet. SFI-navet är en del av organisationen som har ansvar för antagning av elever till utbildning, kartläggning av elevers kunskap och studie- och yrkesvägledning. Denna organisering innebär att förvaltningen antar alla elever som ska studera SFI. Beroende på elevens kunskap kommer eleven antingen studera på Komvux eller hos en av de auktoriserade anordnarna. Därtill har förvaltningen en organisation som säkerställer studie- och yrkesvägledning till elever. På vuxenutbildningen finns även ett studieteam som ska ge stöd till lärare för elever med särskilda behov. Studieteamet finns att tillgå för samtliga elever inom SFI.

Förvaltningen har därutöver verksamheten Vuxsam. Vuxsam är en samverkan mellan skol- och fritidsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen för elever som inte fått godkänt i svenska på exempelvis språkintruktionsprogrammet. Samverkan syftar till att korta vägen och tiden för individen att komma ut i arbete eller i andra studier. Det finns en nedtecknad överenskommelse mellan förvaltningarna avseende detta uppdrag och båda förvaltningarna tillsätter resurser. Målgruppen är elever som är folkbokförda i Helsingborgs stad och antingen studerar det individuella alternativet eller språkintruktionsprogrammet på det internationella programmet samt inte uppnår behörighet till ett nationellt program inom gymnasiet. Eleverna som läser inom Vuxsam gör detta ungefär under ett års tid på Rönnowska skolan. Elevantalet rör sig mellan 30 och 70 elever.

Totala antal elever inom utbildningen för SFI har under de senaste åren minskat vilket tabellen nedan visar. I april 2022 hade 363 av eleverna som studerar SFI ekonomiskt bistånd. Inom Helsingborg finns ungefär 130 personer inom den statliga etableringen varav ca 20 till 30 av dessa har en så kallad utbildningsplikt. Flest antal elever studerar hos de auktoriserade anordnarna.

Tabell 1 – Antal elever inom SFI-utbildning i Helsingborg 2017 till april 2022

Antal elever	2017	2018	2019	2020	2021	2022 jan-april
	3 851	3 814	3 709	3 137	2 767	1 568

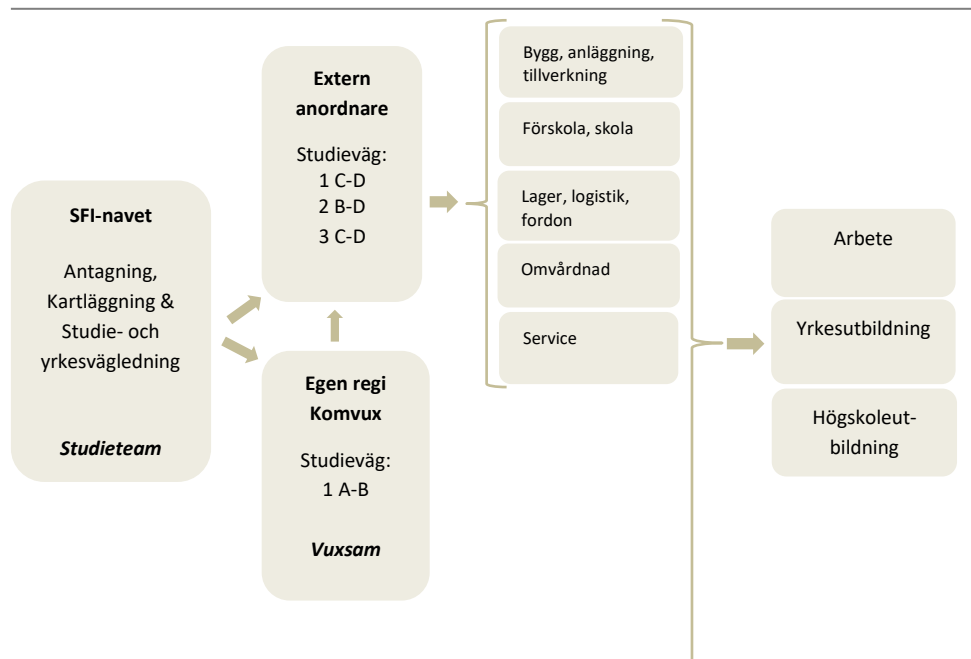
Studieväg 1 kurs C till studieväg 3 kurs D har auktoriserats. Vid auktorisationen överlämnar nämnden ansvaret som tillhör rektors uppgifter till anordnaren. Detta innebär exempelvis att anordnaren måste ha betygsrätt enligt 23:6 skollagen. Vid tidpunkten för vår granskning finns följande anordnare för SFI i staden. Anordnarna har auktoriserat sig mot ett eller flera av de olika yrkesspårerna.

Tabell 2 – Auktoriserade anordnare för utbildningen i SFI i Helsingborg

Skola	Yrkesspår	Antal elever
Everystep	Förskola/Skola, Lager/Logistik och fordon	176
Folkuniversitetet	Förskola/Skola och Service	266
Intro	Lager/Logistik och fordon, Omvårdnad, Service	55
Jensen	Förskola/Skola och Service	72
Jobbpunkten	Lager/Logistik och fordon	71
Lernia	Service	22
Merit	Samtliga yrkesspår	266

Elevernas flöde genom SFI-utbildningen kan förklaras genom flödesschemat nedan. Förvaltningen följer upp avbrottsstatistik vilket beskrivs närmare under systematiskt kvalitetsarbete. Däremot har förvaltningen inte någon särskild uppföljning av vad en elev gör efter avslutad utbildning.

Flödesschema 1 – Elevers olika vägar genom SFI-utbildningen i Helsingborg

Styrande dokument

Förvaltningen har styrande dokument i form av auktorisationsvillkor, betalningsmodell samt en digital rutinhandbok som ska efterlevas av de auktoriserade anordnarna. I auktorisationsvillkoren framgår hur organisationen och uppbyggnad av utbildningen ser ut i Helsingborg. Utbildningsanordnarens ansvar tydliggörs och är uppdelat mellan rektorns ansvar till följd av betygsätt samt administrativt ansvar. Ansvar till följd av betygsätt är exempelvis att anordnaren ansvarar för att personal inom verksamheten har kunskap om nationella styrdokument, mål för verksamheten samt innehållet i parternas avtal. Det administrativa ansvaret är exempelvis att anordnaren ska kalla de elever som vuxenutbildningens antagningsenhet antagit till utbildningen hos anordnaren.

Förvaltningen har i auktorisationsvillkoren tydliggjort att uppföljning av anordnarna görs kontinuerligt samt att varning och vite kan utgå vid brist. Uppsatta auktorisationsvillkor finns inom ekonomiska och juridiska villkor, betygsrätt, personal, rektors ansvar till följd av betygsrätt, beskrivning av det pedagogiska arbetet, skyldighet att ta emot elever, kvalitetsarbete, lokaler, IT samt övriga krav. Samtliga av dessa kvalificeringsvillkor är uppställda i tabeller där det också framgår vilken typ av kontroll förvaltningen gör samt vilken följd som kan aktualiseras vid brist.

För den utbildning inom SFI som utförs av de auktoriserade anordnarna finns en betalningsmodell framtagen. Av denna framgår hur ersättning betalas ut för de olika studieuppläggen samt yrkesspår.

Som ytterligare stöd och vägledning till de auktoriserade anordnarna finns dokumenterade rutiner tillgängliga på Helsingborgs stads hemsida. Dessa rutiner uppdaterades i januari 2022. Rutinerna ses över varje år och inför dessa uppdateringar samlar förvaltningen även in anordnarnas synpunkter.

Ekonomi

Budgeten för utbildningen av SFI består av kommunbidrag, kostnadsersättning från Migrationsverket i form av schablonersättning samt statsbidrag från Skolverket. Den nya organisationen avseende SFI, som visas i tabellen nedan, har ett något dyrare kostnadsupplägg än tidigare. I våra intervjuer framgår att detta beror på att eleverna inom den nya modellen får mer utbildning än tidigare eftersom eleverna studerar fler timmar. Därtill har utbildningen idag en yrkeskoppling. Budgeten för utbildning i SFI har under 2022 minskats med ca 10 mnkr, detta till följd av ett mindre elevunderlag. Prognosen för helåret är 32 mnkr, vilket är något under budget. Som rutin på förvaltning genomför varje chef tillsammans med ekonom uppföljning av budget varannan månad; februari, april, augusti, oktober och bokslut. Undantag är under sommaren. På förvaltningen finns en ekonom kopplad till respektive verksamhetsområde.

Tabell 3 – Budget och utfall för utbildningen i SFI i Helsingborg 2019 - april 2022

Tkr	2019		2020		2021		2022 jan-april	
	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall
Kostnader egen regi	-13 027	-11 356	-11 337	-9 600	-10 517	-7 922	-3 193	-2 585
Kostnader externa anordnare	-34 656	-38 400	-34 400	-35 404	-38 870	-38 874	-9 304	-10 485
Schablonersättning	31 570	20 200	17 938	12 088	22 245	11 245	5 337	5 337
Statsbidrag övrigt	0	0	0	0	6 204	7 965	1 248	1 400
Kommunbidrag	16 113	16 113	27 799	27 799	20 938	20 938	5 912	5 911
Resultat	0	-13 443	0	-5 117	0	-6 648	0	-422

Av tabellen framgår att kostnader inom egen regi har minskat vilket beror på att färre elever studerar inom egen regi idag. Dessutom finns ingen yrkeskoppling till den utbildning som bedrivs inom studieväg 1 kurs A och B.

Intäkterna består, som ovan nämnts, delvis av schablonersättning. Schablonersättning är en kostnadsersättning som betalas ut av Migrationsverket för den kostnad kommuner har avseende etableringsinsatser och introduktion för nyanlända personer. Anledningen till skillnaderna mellan budget och utfall är hänförligt till hur nämnden redovisningsmässigt valt att hantera schablonersättningen. Både i förhållande till nämndens totala resultat och i förhållande till utbildningen i svenska som andraspråk.

Inom den nya modellen för SFI, där språkutbildningen har en yrkeskoppling, har förvaltningen i vissa fall kunnat ansöka om statsbidrag från Skolverket. Statsbidraget finansierar en del av den nya modellen.

Utöver kostnaderna för utbildningen ovan finns även fem till sex heltidstjänster inom det så kallade SFI-navet.

Uppdraget enligt lagstiftning

Har nämnden säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning?

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning. Granskning är, som tidigare nämnts, avgränsad till vissa paragrafer i skollagen. I granskningen har vi vidare noterat att det finns utvecklingsmöjligheter för nämnden gällande några processer, dessa framgår av bedömningen nedan.

Nämnden har säkerställt att alla som ansöker till SFI-utbildningen och har rätt att delta också garanteras en plats. Detta inom den tid som lagstiftningen kräver. Dock har

nämnden inte en process som säkerställer att de elever som omfattas av utbildningsplikten kan garanteras att starta sin utbildning inom en månad från antagning. Förvaltningen uppger att de inte får tillräcklig information om vilka elever som omfattas av denna lag. Samarbetsrutiner för ett tillräckligt informationsutbyte uppger förvaltningen hittills varit svåra att få till tillsammans med Arbetsförmedlingen.

Granskningen visar att nämnden har säkerställt att utbildning till eleverna alltid erbjuds minst 15 timmar per vecka inom en fyraveckorsperiod. Eleverna har även en möjlighet att kombinera sina studier med förvärvsarbete genom att förvaltningen kan erbjuda ett flexibelt upplägg för studier. Förvaltningen har även säkerställt att det finns en samverkan med arbetslivet inom utbildning i SFI.

När en ny elev avser att starta sina studier i SFI ska kommunen se till att denna erbjuds studie- och yrkesvägledning. Granskningen visar att det finns en process som säkerställer att eleverna erbjuds studie- och yrkesvägledning vid denna tidpunkt. Dock inte för elever som avser att studera på studieväg 1 kurs A och B. Förvaltningen uppger att detta beror på att dessa elever inte bedöms kunna tillgodogöra sig ett sådant samtal förrän längre in på sina studier. Vidare erbjuds dessa elever studie- och yrkesvägledning när de avslutat kurs B och ska starta kurs C.

Granskningen visar att nämnden har säkerställt att samtliga elever har en individuell studieplan. De individuella studieplanerna innehåller i stort det som krävs i enlighet med den mall som Skolverket har. Vidare framgår att samtliga elever inte känner till sin individuella studieplan och att alla inte heller har tillgång till denna.

lakttagelser som ligger till grund för bedömning Kommunens ansvar

---

Enligt skollagen (20:28) är hemkommunen skyldig att se till att utbildning i SFI erbjuds de som har rätt att delta. Det är den kommun där personen stadigvarande arbetar som ska se till att utbildningen erbjuds. Vidare (20:29) är kommunen också skyldig att aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och motivera dem att delta. Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart rätten att delta inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Nyanlända som omfattas av lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska kunna påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildningen hos kommunen. (20:29)

I granskningen framgår att utbildning inom SFI erbjuds de elever som har rätt att delta. I Helsingborgs stad har det inte funnit något problem att kommunen inte har haft möjlighet att ta emot och erbjuda elever utbildning. Det vanligaste är att eleverna som läser SFI både bor och jobbar inom kommunen. Ansökan till utbildningen genomför eleven själv genom den webansökan som finns på Helsingborgs stads hemsida. Ansökan kan genomföras på ett flertal olika språk.

Förvaltningen arbetar inte med uppsökande verksamhet. Däremot har förvaltningen andra plattformar som de arbetar genom för att sprida information om utbildningen. Exempelvis finns information på stadens hemsida, vuxenutbildningen har dialog med de guider som arbetar med invånare som har ekonomiskt bistånd samt genom annan verksamhet som förvaltningen bedriver. Vuxenutbildningen rekryterar även individer till utbildningen genom andra projekt som förvaltningen har, som Föräldrasvenska. Föräldrasvenskan utförs av en SFI-lärare samt med tillgång till barnskötare. Denna undervisning kan även ske digitalt. I vår granskning framgår att det i många fall även är andra plattformar utanför förvaltningens organisation som också sprider information om utbildningen, som familjecentralerna, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

I granskningen har vi noterat att det finns rutiner för att säkerställa att eleverna får tillgång till sin utbildning inom de tre månaderna som framgår av lagstiftningen. I våra stickprov har vi noterat att eleverna generellt sett kan påbörja sina studier efter 1,5 månad. Däremot har vi även noterat att det saknas en rutin för att säkerställa att de elever som omfattas av lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja sin utbildning inom en månad från det att eleven anmält sig till utbildningen. Detta menar förvaltningen bero på att antagningen på vuxenutbildningen inte får tillräcklig information om vilka elever som omfattas av denna lag. Samarbetsrutiner för att få ett tillräckligt informationsutbyte uppger förvaltningen hittills varit svåra att få till tillsammans med Arbetsförmedlingen.

Utbildningens omfattning och samverkan med arbetslivet

Enligt skollagen (20:24) ska utbildningen i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningen får minskas om eleven begär det och om huvudmannen anser att det är förenligt med utbildningens syfte. Därtill ska huvudmannen verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Vidare (20:26) ska utbildningen kunna kombineras med förvärvsarbete. Huvudmannen (20:27) ska även samråda med berörd arbetsgivare och den lokala arbetsorganisationen som arbetsgivaren är bunden till genom kollektivavtal om en arbetstgares deltagande i utbildningen och utbildningens förläggning.

Alla elever erbjuds att läsa ett yrkesspår med 30 timmars undervisning per vecka. Elever som har ekonomiskt bistånd ska läsa enligt 30-timmarsupplägget. För övriga elever finns istället en valmöjlighet att läsa 15 timmar i veckan eller studera med ett flexibelt upplägg. Elever som studerar på Komvux läser 23 timmar per vecka. Dessa elever har inget yrkesspår kopplat till sin utbildning.

Utbildningen med upplägget om 30 timmar per vecka utgår alltid från ett yrkesspår. Inom detta upplägg utgörs utbildningen av 15 timmars SFI och 15 timmar innefattande yrkeskurser, orienteringskurser och branschrelaterade aktiviteter. Vid utbildningen om 15 timmar per vecka samt det flexibla upplägget utgår utbildningen från de nationella styrdokumenterna men ska genomföras i en arbetsrelaterad kontext.

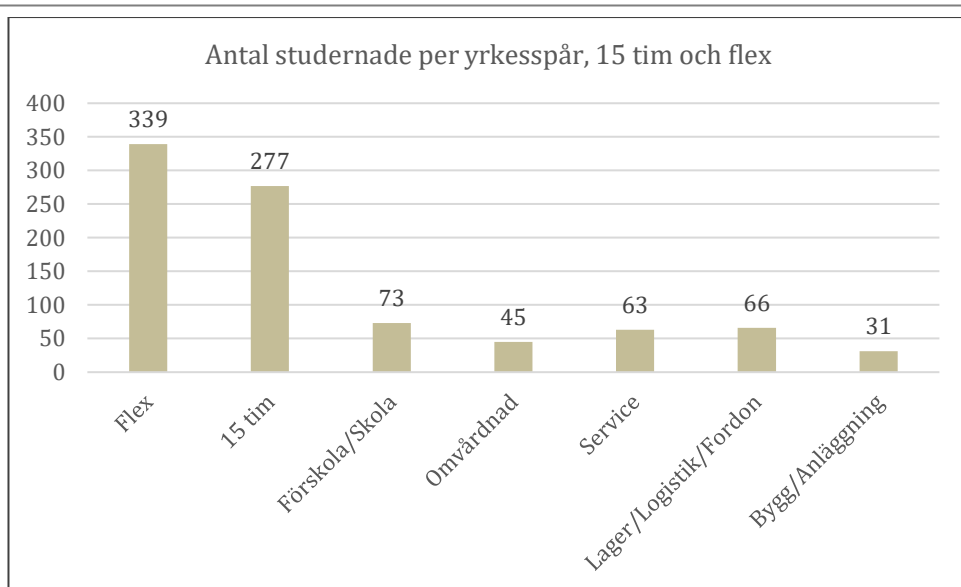

Elever på utbildningarna om 30, 23 och 15 timmar studerar enligt ett fastställt schema. Dock har eleverna olika kursstarter. I granskningen har vi tagit del av ett schema för elever som läser på Komvux och noterar att dessa elever är schemalagda 23 timmar i veckan med aktiviteter måndag till fredag.

Elever som studerar enligt det flexibla upplägget gör detta vanligtvis till följd av att de har ett arbete som de behöver kunna anpassa sina studier till. De kan kombinera att läsa på plats och genom fjärrundervisning. Fjärrundervisningen är lärarledd. Detta är något som förvaltningen anser är av stor vikt för progressionen. Det finns med andra ord ingen digital utbildning utan lärarstöd inom SFI i Helsingborg.

Nedan visas fördelningen av elever avseende de olika uppläggen i april 2022.

Diagram 1 – Antal studerande per yrkesspår, 15 timmar och flexibelt upplägg i april 2022

I våra intervjuer framgår att samverkan med Arbetsförmedlingen kan utvecklas och att förvaltningen har ett pågående arbete för detta. Gällande huruvida utbildningen kan kombineras med förvärvsarbete finns som ovan har beskrivits olika upplägg för studier. I vår granskning framgår även att de olika auktoriserade anordnare arbetar för att få de elever som arbetar mycket att stanna kvar på sin utbildning även om de endast har möjlighet att studera en timme i veckan.

Inom förvaltningen finns ett samarbete med olika arbetsgivare, inom exempelvis bransch för hotell, restaurang och lager. Förvaltningen har även ställt krav i sina auktorisationsvillkor att anordnarna ska ha en samverkan med arbetslivet.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen (20:30) är hemkommunen skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning i SFI erbjuds studie- och yrkesvägledning.

På förvaltningen finns en organisation inom egen regi för studie- och yrkesvägledning till eleverna inom SFI. Totalt arbetar fyra studie- och yrkesvägledare för dessa elever. Två av vägledarna arbetar inom SFI-navet och har som uppgift att kartlägga nya elever. De andra två vägledarna arbetar ute på skolorna med studie- och yrkesvägledning. På så sätt har förvaltningen säkerställt att samtal mellan studie- och yrkesvägledare och elev genomförs även hos de auktoriserade anordnarna.

I granskningen har vi noterat att det på SFI-navet finns en rutin att elever träffar en studie- och yrkesvägledare i samband med att de avser påbörja en utbildning i SFI. Detta sker genom att vägledare kartlägger nya elever som ansöker. Av granskningen framgår dock att det inte finns en rutin som säkerställer att samtliga elever erbjuds studie- och yrkesvägledning i början av sina studier. Nya elever som ska påbörja studier inom studieväg 1 kurs A och B erbjuds således inte någon sådan vägledning vid denna tidpunkt. Enligt förvaltningen erbjuds dessa elever vägledning när de har klarat kurs B och ska starta kurs C. Förvaltningen uppger att detta beror på att eleverna på studieväg 1 kurs A och B inte bedöms kunna tillgodogöra sig ett sådant samtal förrän längre in på sina studier.

Utöver de inledande samtalen kontaktas eleverna igen i kurs D för studie- och yrkesvägledning. Dessutom finns möjlighet för eleverna att själva kontakta studie- och yrkesvägledare under hela sin studietid.

Individuella studieplaner

Enligt skollagen (20:8) har hemkommunen ansvar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

När elever antas till SFI upprättar förvaltningen en individuell studieplan för eleverna. Vi har noterat att de studieplaner som förvaltningen upprättar i stort innehåller de rubriker som den mall för studieplan som Skolverket har tagit fram. I våra stickprov har vi noterat att studieplaner finns upprättade samt att de i stort innehåller den information som krävs. Dock framgår inte information om utbildningens mål. Detta framgår däremot av det kartlägningsdokument som är resultatet av den kartläggning eleven genomgår vid antagningen. I förvaltningens mall för individuell studieplan finns även en dokumentationsmöjlighet avseende om eleven har erbjudits studie- och yrkesvägledning eller om eleven valt att tacka nej. Vi har noterat att förvaltningen inte använder denna.

Studieplanerna tas fram i samverkan med eleverna. Nya elever som har antagits till utbildningen kommer till förvaltningen för att genomgå en kartläggning av sina kunskaper. Detta är något som följer av den kursplan som finns för SFI. I kursplanen framgår att bedömningen av vilken studieväg och kurs som är lämplig ska utgå från en kartläggning av elevens kunskaper och förutsättningar. Kartläggningen dokumenteras. Beroende på nivån på elevens kunskaper utförs kartläggningen av en lärare eller en studie- och yrkesvägledare. Elever som ska studera ett yrkesspår kartläggs av en studie- och yrkesvägledare. Förvaltningen har även möjlighet att använda tolk vid kartläggningssamtalen.

Samtliga skolor har tillgång till de individuella studieplaner och kartläggningar som förvaltningen upprättar. Detta genom att samtliga har tillgång till det elevsystem som används inom förvaltningen. Respektive skola upprättar sedan en fördjupad studieplan när de har mottagit en ny elev. Respektive skola ska sedan även meddela förvaltningen, huvudmannen, om omfattningen av studierna i en elevs studieplan ändras. Av våra intervjuer framgår att detta utförs och sker genom det elevsystem som förvaltningen har.

Arbetet med att förvaltningen kartlägger samtliga elever är nytt sedan den nya SFI-modellen. I vår granskning har vi noterat att det finns utrymme att utveckla samverkan mellan skolorna och SFI-navet ytterligare. Vilket förvaltningen själv också har noterat i sin utvärdering inom det systematiska kvalitetsarbetet 2021.

I granskningen har framkommit att samtliga elever inte har tillgång till sin individuella studieplan. Detta framgår även av kvalitetsenkäten 2020 (elevenkät) där 12 % svarade att de inte hade en individuell studieplan och 20 % inte visste om de hade en sådan plan. I kvalitetsenkäten 2021 svarade 13 % hade de inte hade en plan och 15 % svarade att de inte visste. Problematik kring elevers individuella studieplaner är något som även lyfts i en granskning Skolinspektionen utförde 2018 av utbildningen inom SFI. Denna genomfördes i ett antal kommuner i Sverige, Helsingborg var inte en av dessa.

Uppföljning

Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning av utbildningen inom SFI. Inom denna revisionsfråga har vi fokuserat på det systematiska kvalitetsarbetet, däribland klagomålshanteringen samt nämndens interna kontroll.

Förvaltningen har en rutin för hur de ska arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet där kvalitetsarbetet utförs löpande under året. Genom exempelvis dialoger, statistik-uppföljning, elevenkät och självvärdering. Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras. Utöver det systematiska kvalitetsarbetet finns även en rutin för tillsyn av de auktoriserade anordnarna, tillsynen utförs minst två gånger per år.

Förvaltningen har en process för att ta emot synpunkter och klagomål från elever. För dokumentation finns en blankett som ska användas. Förvaltningen har inte tagit fram en dokumenterad rutin för klagomålshanteringen som exempelvis tydliggör ansvar och roller för denna process. Granskningen visar att det kan finnas utrymme för förvaltningen att förtydliga för elever hur de lämnar synpunkter och klagomål på sin utbildning. Inom ramen för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete har vi noterat att förvaltningen 2020 följde upp hur skolorna arbetade med synpunkter och klagomål.

Nämnden har inom sitt ansvar för den interna kontrollen fångat upp risker inom den verksamhet som avser utbildningen inom SFI. För dessa risker har nämnden säkerställt att kontroller har införts. Därtill har nämnden beslutat om att förvaltningen ska följa

upp den nya organisationen för SFI och återredovisa detta senast våren 2022. Återredovisningen är presenterad i kvalitetsrapporten för 2021.

lakttagelser som ligger till grund för bedömning **Systematiskt kvalitetsarbete**

Enligt skollagen (4:3, 4:6 och 4:7) ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rutin för systematisk kvalitetsarbete

I Skolverkets allmänna råd för huvudman framgår att huvudmannen bör skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på huvudmannanivå och för hur enheternas kvalitetsarbete ska tas tillvara. Förvaltningen har rutiner för kvalitetsarbetet i form av ett årshjul som tydliggör vilka aktiviteter som ingår i kvalitetsarbetet och när dessa ska utföras. Utöver årshjulet finns inga övriga interna framtagna rutiner utan förvaltningen använder sig av stödmaterialet som Skolverket tagit fram. Förvaltningen har arbetat om årshjulet under 2021 samt utfört en revidering av detta i början av 2022. Den nya rutinen för kvalitetsarbetet innebär bland annat att förvaltningen har en mer dialogbaserad uppföljning. Tidigare har förvaltningen noterat att skolorna har haft en utvecklingsmöjlighet när det kommer till att analysera sina utfall. I våra intervjuer framgår att förvaltningen tycker att analyserna kommer fram bättre i dialogform. Genom dialogerna kan förvaltningen även utveckla stödet, som huvudmannen också ska ge, till de olika skolorna.

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet har förvaltningen tematiska träffar med de olika skolorna inklusive Komvux fyra gånger per år. Samtliga skolor genomför en självvärdering av ett antal olika frågor som förvaltningen skickar ut. Därefter har förvaltningen en kvalitetsdialog med samtliga utifrån självvärderingen och kvalitetsenkäten. I granskningen har vi tagit del av självvärderingen avseende 2021 för tre skolor. Av dessa framgår att skolorna exempelvis har fått besvara frågor om slutsatser avseende skolans kunskapsresultat, slutsatser utifrån analys av skolans avbrottsstatistik samt hur skolan säkerställer att eleverna får det stöd som behövs för att klara sina studier.

I granskningen framgår att förvaltningen även säkerställer att lärare och elever involveras i det systematiska kvalitetsarbetet. Lärare involveras genom APT samt andra arbetsmöten. Elever involveras genom att de får besvara kvalitetsenkäten, en gång per år. Därtill genomför skolorna elevråd. Av kvalitetsrapporten 2020 framgår att elevråd finns på skolorna i lite olika utsträckning. I granskningen har dock framgått att elever som studerar på studieväg 1 kurs A och B inte besvarar kvalitetsenkäten samt inte heller har elevråd. Däremot har lärarna kontinuerliga avstämningar med dessa elever och får på så sätt en möjlighet att fånga upp deras synpunkter.

Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras slutligen i en kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten informeras till nämnden under våren avseende föregående år. Vi har i granskningen noterat att ärendena har varit upp i nämnd maj 2021 avseende år 2020 samt juni 2022 avseende år 2021.

Uppföljning av statistik

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet följer förvaltningen upp statistik avseende utbildning inom SFI. Bland annat följs andelen behöriga lärare, elevens utbildningsbakgrund, fördelning av ålder och kön, betyg och bedömning och antal avbrott samt orsak till dessa.

I kvalitetsrapporten 2021 framgår i stort att samtliga elever mellan 2016 och 2021 som har fått ett betyg i SFI har fått ett godkänt sådant. Denna statistik motsvarar statistiken för jämförbara kommuner. Förvaltningen har även analyserat genomströmningshastigheten, med andra ord antalet timmar till betyg. I vår granskning har framgått att en problematik som funnits inom utbildning är att elever kan studera under en lång tid utan progression. Vilket har varit en av anledningarna till den nya SFI-modellen, där eleverna exempelvis inte längre kan byta skola. Att hoppa mellan skolor är enligt förvaltningen ett skäl till bristande progression. Analysen av genomströmningshastigheten visar antalet timmar totalt sett har minskat, se tabellen nedan.

Tabell 4 – Genomströmningshastighet, antalet timmar till betyg, 2019-2021

År	Timmar till betyg
2021	273
2020	322
2019	280

Förvaltningen uppger att den största skillnad finns på studieväg 1 där det 2020 i genomsnitt tog 445 timmar för en elev att få ett betyg. Jämfört med 2021, då det i genomsnitt tog 374 timmar.

Förvaltningen följer upp frånvarostatistiken per elev kopplat till den ersättningsmodell för de auktoriserade anordnarna som finns. När det kommer till elevers frånvaro finns även en rutin gällande de elever som har ekonomiskt bistånd. Vid frånvaro avseende dessa elever ska skolorna rapportera till den guide som är knuten till eleven. Guiderna arbetar också vid förvaltningen och har ansvar för planeringen mot självförsörjning för de individer som har ekonomiskt bistånd. Det finns inte någon särskild rutin för när skolorna ska höra av sig till guide, utan uppges vara vid en frånvaro som inte är normal. Det framgår vidare att rutinen avseende rapportering av frånvaro för de elever som har ekonomiskt bistånd kan utvecklas. Det uppges finnas en inbyggd komplexitet eftersom 30 till 35 guider är riktade till SFI samt att det idag inte finns ett bra IT-stöd som underlättar rapporteringen. Förvaltningen har startat en processkartläggning

tillsammans med fyra guider för att titta på denna rutin. I granskningen har vi inte kunnat ta del av frånvarostatistik per skolenhet, detta uppges inte vara någon statistik som analyseras. Utan det som följs upp är när eleverna gör ett avbrott i sina studier.

När det kommer till utbildningen för SFI är avbrottsstatistiken relativt hög, se tabell nedan. I vår granskning framgår att det viktigaste verktyget för att behålla eleverna är att säkerställa att de är motiverade till sina studier.

Tabell 5 – Andel avbrott efter tre veckor 2018 - 2021

Avbrott efter tre veckor	Andel unika elever som gör avbrott	Andel kursavbrott
2021	35 %	23 %
2020	40 %	29 %
2019	35 %	24 %
2018	35 %	27 %

Förvaltningen analyserar även orsakerna till avbrott och flest antal kursavbrott bedöms bero på privata skäl eller att eleven uteblivit från undervisningen av okänd anledning. Därefter är arbete den vanligaste orsaken till avbrott i studierna. Avbrott till arbete ser förvaltningen som ett positivt avbrott. Detta betyder att alla avbrott från SFI inte är negativa. Eftersom det i den nya SFI-modellen inte är möjligt att byta skola utan särskilda skäl antas detta ha haft en positiv påverkan på antalet avbrott. Även upplägget med 30 timmars SFI-studier samt den förberedelse eleverna får genom SFI-navet har ökat motivationen till studierna.

Kvalitetsrapporten 2021 visar även att SFI-eleverna är generellt nöjda med sina studier och vill rekommendera sin skola till andra. Mellan 2018 och 2021 har resultat varit över 90 % som kan rekommendera sin skola till andra.

Klagomålshantering

I skollagen (4:8) framgår att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Det framgår också att information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

I granskningen har vi noterat att det inte finns några skriftliga rutiner för klagomålshandlingen gällande utbildningen i SFI. I Skolverkets rekommendationer till huvudman framgår att en sådan rutin bland annat förväntas förtydliga ansvar och roller i samband med hantering av ett klagomål, hur klagomål tas emot oavsett om det är skriftligt eller muntligt samt hur det utreds och dokumenteras. Förvaltningen har däremot tagit fram en blankett som ska användas vid förvaltningens dokumentation och utredning av ett inkommit klagomål. Det framgår i våra intervjuer att denna blankett känns till och används.

Information till elever att de kan lämna synpunkter eller klagomål på sin utbildning tydliggörs på Helsingborgs stads hemsida. Där framgår att eleven i första hand ska vända sig till den skola där eleven studerar och i andra hand till huvudmannen. Vidare klargörs att eleven även kan välja att vara anonym. Eleven får på hemsidan också information om att ett klagomål utreds och följs upp samt att eleven också kommer att få återkoppling på sitt ärende. På hemsidan finns ett formulär som elever kan använda för att registrera ett klagomål, men vanligast är att elever skickar in klagomål och synpunkter via mejl eller via kontaktcenter. I kvalitetsenkäten som utfördes 2021 framgår att 15 % av eleverna inte vet var de ska vända sig med synpunkter eller klagomål.

I auktorisationsvillkoren framgår att de auktoriserade anordnarna har ansvar för att hantera klagomål och synpunkter samt ha upprättade rutiner för denna process. Därtill regleras att anordnarna ska rapportera allvarliga klagomål, fel, brister och avvikelser till huvudmannen samt en plan över hur dessa ska åtgärdas. I våra intervjuer framgår att förvaltningen tycker att denna process fungerar bra.

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet 2020 följde förvaltningen upp ett antal frågor till respektive skola. En av frågorna handlade om synpunkter och klagomål. Skolorna skulle exempelvis besvara vilka synpunkter och klagomål de hade haft, om det funnits områden som flera elever haft synpunkt på samt hur skolorna har arbetat för att möta dessa och använda det som ett underlag i förbättringsarbetet. I de tre kvalitetsrapporteringar från 2020 som vi i granskningen tagit del av framgick bland annat att det inte är vanligt att eleverna har formella klagomål på sin utbildning. Klagomål och synpunkter som har inkommit berör exempelvis betygsättning, klagomål på lärare samt på förändringar som hade med den nya SFI-organisationen att göra.

Mellan 2019 och april 2022 har förvaltningen tagit emot totalt sju klagomål avseende utbildningen inom SFI. Klagomålen avser både utbildningen i egen regi och de auktoriserade anordnarnas. I våra intervjuer framgår att förvaltningen mellan dessa år har haft ett ärende av mer allvarlig karaktär.

Tabell 5 – Antal klagomål 2019 – april 2022

År	Antal klagomål vuxenutbildningen	Varav på SFI
2022 t.o.m. april	2	0
2021	9	3
2020	8	2
2019	5	2

Tillsyn av auktoriserade anordnare

I kommunallagen (10:7) framgår att en kommun ska kontrollera och följa upp verksamheten när en skötsel av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats till en privat utförare.

2019 genomförde stadsrevisionen en granskning av nämndens uppföljning av privata utförare och utbildningen inom SFI ingick i den granskningen. I granskningen noterade vi att nämnden hade en rutin för uppföljning av de privata utförarna. Uppföljningen genomfördes två gånger per år och uppföljningen var i näst intill samtliga stickprov dokumenterad. Bedömning i granskningen var att nämnden hade ett ordnat system för uppföljningen och att det i auktorisationsvillkoren fanns tydliga mål och riktlinjer. Dock noterades att leverantörens ekonomiska villkor inte följdes upp på ett systematiskt sätt. I en uppföljning stadsrevisionen genomförde 2021 har konstaterats att nämnden nu även infört en rutin för en sådan kontroll.

Eftersom stadsrevisionen genomförde en granskning av nämndens uppföljning av privata utförare 2019 och att denna då visade att det fanns en rutin för uppföljning har vi inom denna granskning inte tittat på rutinen igen. Däremot har vi noterat att tillsynen fortfarande utförs två gånger per år samt därtill av oanmälda besök. Rutinen för tillsynen framgår av samma årshjul som för det systematiska kvalitetsarbetet. I våra intervjuer har framkommit att det inte funnits något ärende avseende vite inom den senaste tillsynen. Dock har förvaltningen inom tillsynensarbetet haft ett ärende som varit i form av en tillsägelse till en av de auktoriserade anordnarna.

Intern kontroll

I kommunallagen framgår att nämnderna inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Intern kontrollplan

I granskningen har vi noterat att nämnden har fastställt en plan för intern kontroll 2022 i november 2021. I planen finns kontroller som avser SFI. Totalt har tre risker inom tre olika processer identifierats. Följande processer och risker har identifierats:

- "Ekonomiskt bistånd på rätt grunder". Identifierad risk är att verksamhetsområde arbetsmarknad inte får signaler vid frånvaro för SFI-elever.
- "Invånarens flöde". Identifierad risk är att SFI-elevens avbrott inte hanteras enligt en ny rutin från 2021.
- "Ersättningsmodell inom SFI". Identifierad risk är att avbrott inte sker systematiskt enligt den nya ersättningsmodellen.

Nämnden följer upp sin interna kontroll två gånger per år i september och februari. I nämndens interna kontrollplan för 2021 utfördes en kontroll avseende att frånvarorapportering för SFI-elever med ekonomiskt bistånd inte följs enligt gällande rutiner. Denna kontroll visade att samarbetet med SFI-skolorna fungerade tillfredsställande och att rutinen att rapportera frånvaro fungerade. Dock finns en plan på att digitalisera frånvarorapporteringen och att arbetet med att se över frånvarorapporteringen med hjälp av Skills ska göras under 2022. I resultatet 2021 hade nämnden ett kännbart resultat avseende kontrollen att rapportering av SFI-elevs avbrott utförs enligt gällande rutiner. Resultatet för helåret var att 29 % av de 65 granskade fallen inte hade följt rutinen. Förvaltningen har noterat att rutinen behöver kommuniceras ytterligare. Inom ramen för den interna kontrollen 2021 hade nämnden även en kontroll om den nya ersättningsmodellen inom SFI påverkar när avbrott sker. I resultatet av granskningen har förvaltningen inte kunnat notera att avbrott som är gjorda tre veckor från kursstart har gjorts systematiskt. Däremot noterades att det i 11 granskade fall hade utgått ersättning mellan sista närvarodag och registrerad avbrottsdag.

Nämndens uppföljning av ny SFI-organisation

Samtidigt som nämnden beslutade om en ny modell för SFI beslutade nämnden även om att uppföljning av denna skulle ske. En första uppföljning rapporterades till nämnden i oktober 2021. I uppföljningen framgick att det fortfarande var för tidigt för att se ett tydligt resultat av den nya modellen. Dock noterade förvaltningen att organisationen att samla elever med lägst studiebakgrund i egen regi har haft en positiv påverkan på antalet avbrott och progression. Samarbetet mellan guide och lärare pekas ut som ett viktigt område eftersom SFI inte är den rätta vägen för alla elever. I samverkan har då elever kunnat avslutas från SFI och istället påbörjat en annan planering inom förvaltningens andra insatser. Förvaltningen har noterat ett antal utvecklingsområden som berör kvalitetssäkring av betyg och bedömningar, hitta nya vägar för elever som inte visar tillräckligt med progression samt stärka övergången mellan SFI och yrkesutbildning. Förvaltningen har även noterat att det finns en utmaning med den minskade elevvolymen vilket innebär färre elever per skola. Förvaltningen ska därav se över den nuvarande modellen med auktorisation med målsättningen att minska antalet skolor.

En andra uppföljning redovisade förvaltningen till nämnden i juni 2022 tillsammans med det systematiska kvalitetsarbetet i kvalitetsrapporten för 2021. Av uppföljningen framgår bland annat att eleverna har uppgett att de är positiva till yrkesspårerna samt att undervisningen blivit mer verklighetsnära, att skolorna uppger att nivåskillnader mellan eleverna är en utmaning samt att distansundervisningen under pandemin har varit en utmaning i vissa fall. Därtill framgår att det fortfarande finns en utmaning med minskningen av elevunderlaget. Detta medför att förvaltningen anser att det är viktigt att under 2022 fortsätta analysera volymminskningens påverkan på gruppstorleken och skolornas möjlighet att genomföra undervisningen med hög kvalitet. Dessutom framgår att det fortsatt finns ett behov av att se över antalet skolor i syfte att höja kvaliteten samt fortsätta utveckla arbetet med yrkesspår och kombinationsutbildning.

10. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att arbetsmarknadsnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av utbildningen i svenska för invandrare. Dock har vi noterat att det inom vissa områden finns möjlighet för nämnden att utveckla sina processer ytterligare. Bedömningen grundar sig på nedan tre revisionsfrågor.

Har nämnden säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning?

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tydlig organisation och ansvarsfördelning för utbildningen i SFI. Beslut finns om vilken utbildning som ska utföras i egen regi och vilken utbildning som ska utföras av auktoriserade anordnare. Nämnden har styrande dokument för den utbildning som utförs av auktoriserade anordnare. Nämnden har en framtagen budget för utbildningen och även en löpande uppföljning av denna.

Har nämnden säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning?

Vi bedömer att nämnden har säkerställt att utbildningen genomförs i enlighet med gällande lagstiftning. I denna revisionsfråga har vi avgränsat oss till ett antal olika paragrafer i lagstiftningen. Inom vissa områden har vi dock noterat att det finns utvecklingsmöjligheter. Exempelvis finns utrymme att utveckla processen för att säkerställa att elever som ryms inom utbildningsplikten får tillgång till sin utbildning inom den tid som anges i lagen. Förvaltningen menar dock att samarbetsrutiner för att få ett tillräckligt informationsutbyte för att kunna detta hittills varit svårt att få till tillsammans med Arbetsförmedlingen. I granskningen har vi även noterat att det inte finns en process som säkerställer att elever som bedöms gå studieväg 1 kurs A och B erbjuds studie- och yrkesvägledning när de avser att påbörja utbildningen. Förvaltningen menar att detta beror på att dessa elever inte bedöms kunna tillgodogöra sig ett sådant samtal förrän längre in på sina studier. Utöver detta har vi också noterat att det finns utrymme för nämnden att säkerställa att de individuella studieplanerna är kända och tillgängliga för eleverna.

Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig uppföljning av utbildningen. Nämnden bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för utbildning i SFI. Inom denna revisionsfråga har vi dock noterat att det finns utrymme att utveckla hur nämnden arbetar med klagomålshantering för utbildningen. Nämnden saknar dokumenterade rutiner för klagomålshanteringen och bör således säkerställa att sådana tas fram. Nämnden bör även säkerställa att samtliga elever känner till hur de kan lämna klagomål och synpunkter.

